

Plan i program obuke za koordiniranu skrb u području mentalnog zdravlja

B. Lakić, T. Popović, S. Jovanović, Dž. Hrelja Hasečić

Plan i program obuke za koordiniranu skrb u području mentalnog zdravlja

B. Lakić, T. Popović, S. Jovanović, Dž. Hrelja Hasečić

Sadržaj

- 5** 1. Koordinirana skrb
u području mentalnog zdravlja
- 7** 2. Curriculum iz koordinirane skrbi
(case management) za stalno stručno
usavršavanje multidisciplinarnih timova
u području mentalnog zdravlja
- 9** MODUL JEDAN
- 10** MODUL DVA
- 12** MODUL TRI
- 13** MODUL ČETIRI
- 15** MODUL PET
- 17** MODUL ŠEST
- 19** MODUL SEDAM

1. Koordinirana skrb u području mentalnog zdravlja

Posljednjih petnaest godina svjedoci smo značajnih promjena u području zaštite mentalnog zdravlja u Bosni i Hercegovini. Sukladno preporukama Svjetske zdravstvene organizacije, dogodile su se značajne promjene u području politike mentalnog zdravlja i kreiranja strateških dokumenata, zaštite ljudskih prava korisnika, razvoja mreže službi-centara za mentalno zdravlje u zajednici, definiranja novih uloga profesionalaca, poboljšanja strukture usluga i veće vidljivosti korisnika. Osobe koje pate od mentalnih poremećaja i mentalnozdravstvenih problema dobivaju pomoć tamo gdje je najviše trebaju – u zajednicama u kojim žive. Važno je raditi na tome da korisnici postanu jednakopravni partneri u planiranju i provedbi tretmana i rehabilitacije sa ciljem postizanja optimalnog oporavka.

Tretman i pružanje skrbi posebice ljudima koji pate od teških mentalnih poremećaja zahtijevaju visoku razinu vještina i znanja profesionalaca koji rade u području mentalnog zdravlja, sukladno suvremenom razumijevanju mentalnih poremećaja i osoba koje zbog njih pate. Ključni mehanizam za pružanje usluga u zajednici je multidisciplinarni tim, koji ima fleksibilan pristup, zajedništvo u radu sa jasnim razumijevanjem zajedničkih i specifičnih uloga članova tima i vještina u provedbi koordinirane skrbi. Za to su neophodne kvalitetna edukacija multidisciplinarnih timova, veća samostalnost i jednakopravnost svih profesionalaca koji čine tim, ali i njihove veće obveze i odgovornosti.

Koordinirana skrb (case management) predstavlja kolaborativni pristup koji uključuje korisnike sa kompleksnim multiplim potrebama, koji su pod visokim rizikom i/ili pate od teških mentalnih poremećaja, a često nerado dolaze u kontakt sa službama za mentalno zdravlje. Ovaj pristup aktivno uspostavlja kontakt sa korisnicima u zajednici, sveobuhvatno procjenjuje njihove potrebe, razvija individualno „skrojen“ paket skrbi i efektivno koordinira usluge i tretman u različitim službama, te povećava korisnikov potencijal za oporavak. Naglasak je na fleksibilnim

i kreativnim načinima odgovora na kompleksne i dugotrajne potrebe, koji kombiniraju brz odgovor i dugoročnu posvećenost skrbi. Uvođenje pristupa „koordinirane skrbi“ za korisnike koji pate od teških mentalnih poremećaja i imaju multiple potrebe je predviđeno Strategijom razvoja mentalnog zdravlja Republike Srpske (2009-2015) i Politikom i strategijom mentalnog zdravlja u Federaciji Bosne i Hercegovine (2011).

Mnogobrojna internacionalna istraživanja pokazuju efektivnost case managementa u postizanju visoke razine aktivne uključenosti korisnika sa ozbiljnim mentalnim poremećajima, što omogućava povećanje tretmana u zajednici i smanjenje potreba za hospitalizacijom. Studije su pokazale da je došlo do smanjenja učestalosti prijema u bolnice i/ili duljine trajanja hospitalizacije.

Curriculum o koordiniranoj skrbi i priručnik koji ga prati napravljeni su s ciljem da unaprijede postojeće profesionalne kompetencije uposlenih u službama mentalnog zdravlja. Multidisciplinarna koordinirana skrb podrazumijeva:

- Inicijalnu fazu, koju čine:

- Angažiranje, partnerstva
- Procjena
- Planiranje

- Intervencije u okruženju:

- Povezivanje sa resursima u zajednici
- Rad u partnerstvu sa obiteljima i njegovateljima (skrbnicima)
- Razvoj ,održavanje i širenje socijalne mreže
- Rad u partnerstvu sa drugim profesionalcima
- Zagovaranje od strane profesionalaca i korisnika

- Psihološke intervencije:

- Individualne psiho-socijalne intervencije, npr., rana intervencija i prevencija relapsa
- Psihoedukacija
- Promicanje oporavka
- Problem solving

- Izgradnja socijalnih vještina.

Glavni pristup učenju uključuje povezivanje teorijskog znanja i kliničke prakse, zadaće za pojedince i skupine-timove, sa fokusom na praktičnoj primjeni koordinirane skrbi, prikaze slučajeva i zajedničku diskusiju o postignutim promjenama.

Primjena pristupa koordinirane skrbi u kliničkoj praksi osigurava dosljednu zaštitu ljudskih prava korisnika i njihovih obitelji, vodeći računa o razlikama po osnovi spola, starosti, kulturološke, nacionalne, vjerske pripadnosti i slično i ne ostavljajući prostora za diskriminaciju.

2. Curriculum iz koordinirane skrbi (case management) za stalno stručno usavršavanje multidisciplinarnih timova u području mentalnog zdravlja

Curriculum za obuku multidisciplinarnih timova u području mentalnog zdravlja predstavlja modifikaciju Plana i programa obuke iz koordinirane skrbi case management razvijenog u sklopu treće komponente Projekta mentalnog zdravlja za jugoistočnu Europu (SEE MHP 2002 -2008).

2.1. Ciljevi

Ciljevi Plana i programa obuke su:

- pružiti stimulativno obrazovno iskustvo;
- pružiti obrazovni okvir koji će potaknuti polaznike da razviju svoje analitičke i kritičke vještine;
- razvijati sposobnosti polaznika da na analitički način odgovori na promjenljive potrebe glede zaštite mentalnog zdravlja;
- razvijati kritičku svijest polaznika o relevantnim rezultatima istraživanja i potaknuti integraciju tih rezultata u praksu u području zaštite mentalnog zdravlja;
- razvijati znanje polaznika i njihovo razumijevanje mjera zdravstvene politike i sustava relevantnih za razvoj i pružanje usluga zaštite mentalnog zdravlja, kao i utjecaj tih mjera i sustava na pučanstvo;
- osnažiti profesionalce u procesu suočavanja sa izazovima u praksi koordinirane skrbi;
- osposobiti polaznike za pristup individualizirane koordinirane skrbi, koja podrazumijeva procjenu potreba, postavljanje ciljeva, identifikaciju i rješavanje problema, te izvještavanje o tim aktivnostima;
- doprinositi evaluaciji usluga koordinirane skrbi i podržavati razvoj kliničkih usluga utemeljenih na dokazima.

2.2. Sadržaj

Sadržaj učenja podijeljen je u šest modula:

1. Uvodni modul-pojmovi, praksa i teorija,
2. Uključivanje i procjena korisnika,
3. Procjena rizika,
4. Planiranje skrbi, realizacija tretmana i uporaba resursa

u zajednici,

5. Rana intervencija i prevencija relapsa.

6. Timski pristup u mentalnom zdravlju

U daljem tekstu dan je pregled Plana i programa, kao i opis modula od kojih se curriculum sastoji. Treba imati na umu da će se jedan broj koncepata i predmeta uvedenih u jednom modulu ponovno javiti i razraditi u narednim modulima. Dok stječu znanje i iskustvo, polaznici će biti u stanju da te koncepte i predmete promatraju sa različitih točaka gledišta, kao i da dodatno razviju svoje već postojeće znanje i iskustvo.

MODUL JEDAN

Naslov: Uvodni modul

Trajanje: 6 sati

Kratak pregled sadržaja modula

Plan rada

- Što je koordinirana skrb
 - Kada i kako je nastala
 - Razlike u odnosu na ostale usluge u području mentalnog zdravlja
 - Tko provodi koordiniranu skrb
- Vrijednosti i načela koordinirane skrbi
- Oblici koordinirane skrbi
- Kome je koordinirana skrb namijenjena

Ishodi učenja

Pošto uspješno završe ovaj modul, polaznici će biti informirani o:

- načinima na koje postojeće znanje i iskustvo mogu utjecati na novo znanje i vještine neophodne za praktičan rad članova tima u području mentalnog zdravlja;
- procesu pružanja cjelovite skrbi klijentima;
- unapređenju usluga u području mentalnog zdravlja;
- jačanju interpersonalnih odnosa unutar tima;
- temeljnim razlikama između postojećih oblika skrbi u području mentalnog zdravlja;
- procesu cjeloživotnog učenja i stalnog stručnog usavršavanja.

MODUL DVA

Naslov: Uključivanje i procjena korisnika

Trajanje: 10 sati

Kratak pregled sadržaja modula

Cilj ovog modula je da polaznici nadgrade, prošire, razviju i revidiraju znanje, vještine i stajališta stečena tijekom prethodnog obrazovanja o procjeni osoba sa mentalnim poremećajima. Imajući u vidu različitosti u prethodnom znanju, vještinama i pristupima pojedinih profesija i njihove različite odgovornosti u svakodnevnom radu, razvijat će se novi model sveobuhvatne i holistične procjene i integracije nalaza tima sa ciljem izrade plana koordinirane skrbi. Riječ je o procjeni fokusiranoj na potrebe korisnika uz uvažavanje bioloških, psiholoških, socijalnih i duhovnih utjecaja na status njegovog mentalnog zdravlja. Posebice će se obratiti pozornost na aspekt razumijevanja mentalnog poremećaja sa točke gledišta korisnika, jer mogućnost da se implementira neka intervencija ovisi o zajedničkom razumijevanju njegove tekuće situacije, životnih iskustava koja su utjecala na razvoj te situacije i resursa pristupačnih za nošenje sa problemom. Prikazat će se načini efektivne terapijske komunikacije između korisnika i pružatelja usluge i razvoj terapijske relacije u samom procesu procjene, kao preduvjeta za zajedničko razumijevanje. Izgradnja konstruktivnog partnerstva će se promatrati kao terapijska aktivnost po sebi, koja može biti pozitivno nadgledana i održana.

Polaznici će imati priliku dalje razviti vještine za aktivno uključivanje korisnika, stvaranje konstruktivnog partnerstva sa njim i naučiti primjenjivati metode procjene fokusirane na potrebe.

Plan rada

- Biološki, psihološki, socijalni i duhovni utjecaji na mentalno zdravlje i mentalnu bolest;
- Točka gledišta pacijenata o mentalnom zdravlju i mentalnom poremećaju;
- Kulturalna osjetljivost glede pitanja mentalnog zdravlja, tretmana i njege;
- Specifični činitelji i potrebe vezane za spol i pripadnost etničkoj, odnosno ugroženoj skupini;
- Holistički pristup, procjena vođena potrebama u odnosu na druge vrste procjene;
- Procjena korisnikovih snaga i promicanje oporavka;
- Procjena resursa u zajednici;
- Vještine intervjuiranja i stvaranja terapijskog odnosa, vodič za razvoj uključenosti;
- Sveobuhvatna procjena potreba pacijenta: psihološke potrebe, socijalno funkcioniranje i socijalna potpora, skrining procjena rizika, zanimanje i upošljavanje, okupacijske aktivnosti i slobodno vrijeme, procjena svakodnevnih aktivnosti i svakodnevnog življenja, stanovanje, financije/pravna pitanja, kulturalne potrebe, religijske potrebe, uporaba psihoaktivnih tvari;
- Procjena potreba i resursa njegovatelja i članova obitelji;
- Metode procjene vođene potrebama - nestrukturirani intervju; polustrukturirani intervjui, upitnici i skale procjene i samoprocjene.

Ishodi učenja

Pošto uspješno završe ovaj modul, polaznici će biti u stanju:

- prepoznati i opisati svrhu procjene vođene potrebama;
- prepoznati i obrazložiti koncept oporavka i značaj usmjerenosti na snage korisnika;
- prepoznati i obrazložiti uporabu otvorenih i djelomično strukturiranih intervjua, skala i upitnika, kao i različitih područja obuhvaćenih procjenom sa fokusom na potrebe pacijenta;
- timski prepoznati i procijeniti čimbenike koji mogu imati utjecaj na mentalno zdravlje i mentalni poremećaj pojedinca;
- timski prepoznati i procijeniti resurse u zajednici u najširem smislu riječi i mogućnosti njihovog aktiviranja i/ili razvoja;
- pokazati znanje iz vođenja intervjua fokusiranog na potrebe pacijenta;
- pokazati da su sposobni ostvariti učinkovit terapijski odnos i aktivno uključiti korisnika tijekom procesa procjene;
- pokazati razumijevanje za shvaćanje pacijenta i obitelji o mentalnom poremećaju i njihovim potrebama i uključiti ih u integriranu procjenu putem strukturiranih i polustrukturiranih tehnika;
- pokazati sposobnost da koriste podatke iz široke lepeze izvora u svrhu izrade timske, sveobuhvatne i holističke procjene potreba i snaga korisnika i resursa zajednice;
- opisati na koji način su djelovala rodna pitanja, društvena isključenost, stigmatizacija, diskriminacija i dostupnost usluga na nastanak i razvoj mentalnog poremećaja pojedinca;
- pokazati da mogu identificirati potrebna dodatna područja procjene pojedinca, posebice na planu procjene rizika;
- voditi točnu, jasnu i ažurnu evidenciju;
- čuvati povjerljive podatke.

MODUL TRI

Naslov: Procjena rizika

Trajanje: 8 sati

Kratak pregled sadržaja modula

Ovaj modul polaznicima će omogućiti da steknu novo i prodube postojeće znanje o procjeni različitih rizika u svrhu izrade plana koordinirane skrbi, primarno aspekta upravljanja rizicima. Upoznat će se sa različitim strukturiranim tehnikama procjene općeg i specifičnih rizika. Posvetit će se pozornost etičkim pitanjima vezanim za dobivanje informacija od korisnika, članova obitelji i drugih značajnih osoba, pitanjima povjerljivosti i sigurnosti podataka, kao i priopćavanju informacija o prisutnom riziku drugim značajnim osobama i drugim službama.

Plan rada

- Metode procjene rizika i upravljanje rizikom
- Opća procjena rizika - screening
- Procjena specifičnih rizika; upravljanje specifičnim rizicima
 - rizik od zlouporabe psihoaktivnih tvari,
 - rizik od samopovređivanja/suicida,
 - rizik od samozanemarivanja i ranjivosti,
 - rizik od nasilja/seksualnog zlostavljanja,
 - rizik za djecu,
 - rizik od poremećaja u prehrani.

Ishodi učenja

Pošto uspješno završe ovaj modul, polaznici će biti u stanju pokazati sposobnosti da efikasno:

- prepoznaju i opišu metode procjene rizika;
- analiziraju i prepoznaju različite specifične rizike;
- poznaju i koriste strukturirane tehnike za procjenu rizika;
- timski prepoznaju i procijene čimbenike koji mogu imati utjecaj na nastanak specifičnih rizika;
- pokažu sposobnost da koriste podatke iz široke lepeze izvora u svrhu izrade timske, sveobuhvatne i holističke procjene rizika, snaga korisnika i resursa zajednice za nošenje sa rizikom;
- vode točnu, jasnu i ažurnu evidenciju;
- čuvaju povjerljive podatke.

MODUL ČETIRI

Naslov: Planiranje skrbi, realizacija tretmana i uporaba resursa u zajednici

Trajanje: 8 sati

Kratak pregled sadržaja modula

Svrha ovog modula je omogućiti polaznicima da steknu šire znanje o planiranju koordinirane skrbi i da to primijene u praksi. Naglasit će se značaj pokazivanja pozitivnih stajališta prema pacijentima i njihovim obiteljima, te njihovog aktivnog uključenja u procese donošenja odluka. Prezentirat će se primjeri i prodiskutirat će se o različitim područjima koja plan koordinirane skrbi treba sadržavati, kao što su različite intervencije u okruženju, te individualne i skupne psihološke intervencije. Posebice će se obraditi intervencije za održavanje kontinuiteta medikamentoznog tretmana. Prezentirat će se planiranje koordinirane skrbi sa primarnim fokusom na identificiranim snagama korisnika, aktiviranju resursa u okruženju i promicanju oporavka. Pružit će im se informacije o mogućim metodama i tehnikama evaluacije tretmana.

Formulirat će se konkretni planovi u okviru prikaza slučajeva, tako da odgovore na različite potrebe korisnika i sve aspekte života gdje je potrebna potpora, primjerice, psihološko, fizičko i socijalno funkcioniranje, uzimajući u obzir njegove kulturalne, etničke, religijske, spolne i ostale karakteristike.

Polaznici će, također, dalje razvijati vještine terapijske komunikacije u okviru izrade, realizacije i evaluacije plana skrbi.

Plan rada

- Intervencije u okruženju:
 - povezivanje sa resursima u zajednici, rad u partnerstvu sa obiteljima i njegovateljima (skrbnicima), razvoj, održavanje i širenje socijalne mreže, rad u partnerstvu sa drugim profesionalcima, zagovaranje od strane profesionalaca i korisnika;
- Psihološke intervencije:
 - individualne psiho-socijalne intervencije, npr., rana intervencija i prevencija relapsa, psihoedukacija u skupini, promicanje oporavka, problem solving, izgradnja socijalnih vještina;
- Temeljna načela izrade plana koordinirane skrbi:
 - uključivanje korisnika i njegovatelja, povjerljivost, kontinuitet, intra i intersektorska suradnja, krizni plan i upravljanje rizicima, dokumentiranost;
- Načela postavljanja ciljeva:
 - konkretnost, specifičnost, operativno definirani i mjerljivi;
- Područja sveobuhvatnog plana koordinirane skrbi:
 - sinteza procjene potreba i rizika, ciljevi za različita područja i potrebe, intervencije, aktivnosti, vremenski okvir, izvršitelji, krizni plan, suglasnost korisnika;

- Krizni plan:
 - eksplicitni plan aktivnosti koje trebaju biti poduzete u slučaju krize;
- Revizija plana zaštite;
- Uloga koordinatora skrbi;
- Praktičan rad bez diskriminacije i sa osvrtom na kulturne činitelje:
 - Specifični činitelji i potrebe vezane za spol i pripadnost etničkoj, odnosno ugroženoj skupini;
- Ljudska prava i prava pacijenta:
 - Zaštita osjetljivih pacijenata i prava pacijenata, obitelji i pružatelja njege na pristup uslugama;
- Prepoznavanje i mjerenje ishoda;
- Analitičko i kritičko razmišljanje, kritička procjena i konstruktivno ispitivanje praktičnog rada.

Ishodi učenja

Pošto uspješno završe ovaj modul, polaznici će biti u stanju:

- prepoznati svrhu, načela i elemente izrade planova koordinirane skrbi;
- prepoznati i pokazati sposobnost da učinkovito koriste široki spektar informacija u izradi planova koordinirane skrbi;
- prepoznati razloge i konkretne strategije za uključivanje pacijenata, obitelji, odnosno pružatelja njege u izradu i realizaciju planova koordinirane skrbi;
- pokazati razumijevanje različitih uloga izvršitelja uključenih u multidisciplinarni, interagencijski i intersektorski rad;
- pokazati sveobuhvatno znanje i razumijevanje širokog spektra formalnih i neformalnih usluga iz područja mentalnog zdravlja u javnom, privatnom i dragovoljnom sektoru;
- prepoznati i dalje razvijati formalne i neformalne resurse u lokalnoj zajednici;
- u konkretnim situacijama u okruženju osporiti stigmatizaciju i negativna, odnosno diskriminatorna stajališta tijekom izrade i realizacije plana skrbi;
- pokazati da su sposobni ostvariti učinkovit terapijski odnos, koji vodi ka oporavku i koji je fokusiran na snage korisnika;
- formulirati i realizirati sveobuhvatni plan koordinirane skrbi;
- prepoznati, provesti i tumačiti mjerenja ishoda u okviru modela koordinirane skrbi;
- voditi dokumentaciju točno i ažurno.

MODUL PET

Naslov: Rana intervencija kod psihotičnih poremećaja i prevencija relapsa

Trajanje: 8 sati

Kratak pregled sadržaja modula

Prvo ispoljavanje vjerojatne psihoze bit će promatrano kao slučaj koji zahtijeva brzi odgovor tima za mentalno zdravlje u zajednici. Polaznici će se upoznati sa načelima procjene i tretmana, koja imaju „prijateljski aspekt“ za mladu osobu i koja joj omogućuju da zadrži optimalni stupanj kontrole. Unaprijedit će se kapaciteti polaznika za rano prepoznavanje znakova vjerojatne psihoze i rano prepoznavanje znakova relapsa, kako bi se osposobili za pružanje rane i, u najvećoj mogućoj mjeri, „uvremenjene“ intervencije.

Bit će im pružene praktične upute za tretman i podjelu zadaća prema fazama rane psihoze. Naglasit će se potreba da u svakoj fazi koordinator skrbi ima u vidu dugoročne ciljeve postizanja oporavka i preveniranja ponovnog javljanja psihoze (relapsa). Fokus će se staviti na temeljne zadaće koje se trebaju odvijati u svim fazama bolesti, primjerice, monitoring (praćenje) mentalnog stanja i psihoedukaciju korisnika i članova njihovih obitelji. Ponovno će se naglasiti značaj razvoja terapijske relacije, aktivnog uključenja i zajedničkog planiranja sa korisnikom i članovima obitelji, kad god je to moguće.

Plan rada

- Prepoznavanje ranih znakova psihotičnog poremećaja;
- Kontinuirani monitoring mentalnog stanja;
- Potpora, informacije i tehnike psihoedukacije o ranoj psihozi korisnika i članova njegove obitelji;
- Načini psihološke adaptacije na psihotičnu epizodu i stereotipi o bolesti;
- Pomoć u svrhu minimiziranja trajanja aktivne psihoze, što uključuje podržavanje optimalne uporabe medikamenata;
- Smanjenje anksioznosti i prevencija traume povezanih sa neophodnim prijemom u bolnicu;
- Procjena i adekvatan tretman za sekundarni morbiditet i komorbidna mentalna stanja;
- Pomoć u reduciranju svih štetnih efekata poremećaja u korisnikovom psiho-socijalnom okruženju, primjerice: odnosi sa drugim osobama, stanovanje, obrazovanje/uposlenje, financijska sigurnost;
- Poticanje oporavka, socijalne reintegracije, te ponovna uspostava normalnog razvoja;
- Prevencija relapsa;
- Prevencija suicida;
- Prolongirani oporavak.

Ishodi učenja

Pošto uspješno završe ovaj modul, polaznici će biti u stanju:

- smanjiti trajanje netretiranog ranog psihotičnog poremećaja;

- realizirati procjenu i tretman ranog psihotičnog poremećaja u okviru modela koordinirane skrbi;
- u plan skrbi uključiti i realizirati intervencije za identificirane rizike i komorbidna stanja;
- promovirati oporavak i održati socijalnu integraciju korisnika sa ranim psihotičnim poremećajima;
- prevenirati relapse i „uvremenjeno“ reagirati u slučaju njihove pojave.

MODUL ŠEST

Naslov: Timski pristup u mentalnom zdravlju

Trajanje: 8 sati

Kratak pregled sadržaja modula

Ovaj modul će pružiti polaznicima mogućnost da proširuju i razvijaju znanje, stajališta i vještine koje su stekli kroz prethodne module u području multidisciplinarnog timskog rada u mentalnom zdravlju. Pružit će se bazične teorijske informacije povezane sa svakodnevnom praksom na planu razvoja efektivnog tima, fleksibilnog liderstva i procesa donošenja odluka, prepoznavanja i prevazilaženja prepreka u procesu timskog rada. Naglasak će se staviti na ideju zajedničkog rada, zajedničkog razmišljanja u procesu donošenja odluka i dijeljenja odgovornosti u odnosu na klijenta uz održavanje kompetencija pojedinih profesionalaca. Ideja timskog rada će biti povezana sa kvalitetom i većim mogućnostima u održavanju kontinuiteta pruženih usluga, kao i zaštitom profesionalaca od sindroma sagorijevanja.

Polaznici će sudjelovati u analizi vlastitog multidisciplinarnog timskog rada i dalje razviti vještine iz područja učinkovitog timskog rada.

Plan rada

- Definicija i temeljna načela uspješnog funkcioniranja tima;
- Timska atmosfera;
- Ciljevi timskog rada i podjela uloga;
- Donošenje odluka, vođenje tima i liderstvo;
- Načela, struktura, funkcije i koordinacija tima u mentalnom zdravlju u zajednici;
- Modeli koordinirane skrbi i timski rad;
- Najčešće poteškoće u svakodnevnoj praksi timskog rada i njihovo prevazilaženje, prevencija burnouta;
- Personalne osobine podesne za sudjelovanje u timskom radu;
- Vrste i ciljevi timskih sastanaka u mentalnom zdravlju u zajednici;
- Značaj i modeli supervizije.

Ishodi učenja

Pošto završe ovaj modul, polaznici će biti u stanju:

- analizirati i kritički preispitati literaturu o rezultatima multidisciplinarnog timskog rada;
- sintetizirati i primijeniti nova saznanja o timskom radu u svakodnevnoj praksi;
- procijeniti ulogu i doprinos različitih profesionalaca u timskom radu;
- procijeniti vlastiti doprinos u timskom radu;
- provesti sveobuhvatnu procjenu stvarnih i mogućih prepreka u timskom radu u njihovoj svakodnevnoj praksi;
- analizirati, kritički razmotriti i primijeniti strategije za nošenje sa preprekama u timskom radu u svakodnevnoj praksi;

- izraditi plan timskih sastanka usklađen sa potrebama njihove službe;
- prepoznati, kritički analizirati i provesti različite modele koordinirane skrbi u timskom radu;
- zastupati pozitivna stajališta i osporavati negativna stajališta prema timskom radu i procesu supervizije.

MODUL SEDAM

Naslov: Rod i mentalno zdravlje

Trajanje: 2 sata

Kratak pregled sadržaja modula

U ovom modulu će se polaznici i polaznice upoznati sa osnovnim pojmovima iz rodne problematike, kao preduslov za specifičniju tematiku koja se bavi značajem rodnih pitanja za mentalno zdravlje. Polaznicima će se dati osnovne teorijske informacije koje će im pomoći da razlikuju biološki spol od društveno konstruisanog roda, da prepoznaju spolne/rodne stereotipe i njihov uticaj na nas, kao i da razumiju šta znači i zašto je potrebna „rodna perspektiva“ u profesionalnom radu, a naročito u planiranju, odlučivanju i analizi u oblasti mentalnog zdravlja, što će sve omogućiti bolji kvalitet pristupa i rada usmjerenog na potrebe klijenta.

Polaznici i polaznice će kroz praktične primjere iz svoje profesionalne svakodnevnice steći znanje o tome na koji način uvesti rodnu perspektivu u svoj rad i na taj način doprinijeti uspješnosti pristupa i tretmana koordinirane brige ostvarenog kroz timski rad.

Plan rada

- Definicija roda i spola
- Značaj razlikovanja savremenog od tradicionalnog shvatanja razlika između žena i muškaraca
- Nejednakosti koje proizilaze iz društvene konstrukcije roda
- Rod kao socio-kulturološka odrednica mentalnog zdravlja
- Rodno-neutralan pristup vr. rodna senzitivnost u pružanju usluga mentalnog zdravlja
- Pojam gender mainstreaming-a
- Značaj rodnih pitanja u timskom radu

Ishodi učenja

Kada završe modul, polaznici i polaznice će biti u stanju da:

- definiraju pojam „rod“ i razlikuju ga od „spol“
- razumiju značaj roda i rodnih nejednakosti u mentalnom zdravlju
- usvoje koncept roda kao društveni konstrukt
- prepoznaju rodne stereotipe i njihov uticaj
- razlikuju rodno-neutralan od rodno-senzitivnog pristupa
- primijene rodno-senzitivan pristup u radu.

